

ben, in welchem sich (3) die Stelle findet: तेन ज्ञायामन्वविन्दुदृक्स्पतिः सेमिन नीता बुद्धं न देवाः (eine Anspielung auf einen sonst unbekanntenen Mythos); vgl. BRHADD. in Ind. St. 1, 114.

2. बुद्धे f. 1) der gewöhnliche Opferlöffel, mit welchem die Butter in's Feuer geschüttet wird. Vgl. उपभृत् Z. d. d. m. G. IX, XLVIII. — Uṇ. 2, 61. P. 3, 2, 178, Vārtt. 3. Vop. 26, 71. AK. 2, 7, 24. सुगधरा सोपभृद्बुद्धः पुनरुतरा H. 828. उप वा बुद्धेः मम घृताचीर्यत्तु कर्पत । अग्ने कृच्या बुधस्व नः RV. 8, 44, 5. बुद्धभिः सिञ्चतीरिव 10, 21, 3. बुद्धदीधारं घ्यामुपभृत्तारितं ध्रुवा दीधारं पृथिवीं प्रतिष्ठाम् AV. 18, 4, 5, 6. ÇAT. Br. 1, 3, 2, 4, 2, 13. 5, 2, 2, 8, 2, 13. 12, 5, 2, 7. ĀÇV. GṘH. 4, 3. KAUC. 81. KĀTJ. Çr. 1, 10, 9, 3, 34. 3, 2, 22. यस्य पर्णामयो बुद्धर्भवति ved. Citat beim Sch. zu P. 4, 3, 150. PAB. 107, 2. Die Ableitung des Wortes in dieser Bedeutung von बुद्ध opfern ist bei den Erklärern stehend; indessen wäre es nicht unmöglich, dass beide बुद्ध völlig identisch wären und der Löffel von der zungenförmigen Gestalt den Namen hätte. Eine solche Form könnte er im Alterthum gehabt haben, wenn er auch in späterer Zeit anders gebildet wurde; vgl. Z. d. d. m. G. IX, LXXVIII. — 2) Bez. der nach Osten gerichteten Seite des Gehäuses der Weltseele KĀND. Up. 3, 13, 2.

बुद्धराणा m. 1) Feuer (बुद्धराणा H. Ç. 168). — 2) ein diensthuetender Priester (अध्वर्यु) विष्वा im ÇKDr. — 3) der Mond (vgl. बुद्धराणा) उऽऽदिक. im ÇKDr. — Vgl. बुद्धवाणा, बुद्धवान् und बुद्धराणा u. कूर.

बुद्धवत् (von 1. बुद्ध) m. Feuer ÇABDAR. im ÇKDr.

बुद्धाति m. technischer Ausdruck für diejenigen Opferhandlungen, welche im Ritual mit dem Zeitwort बुद्धाति (von बुद्ध), nicht mit यजति bezeichnet werden: यजतिबुद्धातीनां को विशेषः । उपविष्टकोमाः स्वाहाकारप्रदाना बुद्धातयः KĀTJ. Çr. 1, 2, 5. fgg. 5, 10, 6. 6, 10, 17. त्रति सर्वा वैदिक्यो बुद्धातियजति क्रियाः M. 2, 84. Sch. zu KĀTJ. Çr. 3, 5, 13. 4, 4, 16. 5, 1, 1. KULL. zu M. 11, 221.

बुद्धस्य (1. बुद्ध + आस्य) adj. zungenmündig d. h. dessen Mund aus Zungen (d. i. Flammen) besteht oder voll von Zungen ist, von Agni RV. 1, 12, 6.

1. ब्रू, ब्रूवति NAIGH. 2, 14. ब्रूवते, ब्रूवते (ब्रू, ब्रूवते) DHĀTUP. 22, 60, v. 1. ब्रू Sautra-Wurzel P. 3, 2, 177. 3, 97, (Sch.); ब्रूवामि, ब्रूवामसि; ब्रूवन्, ब्रूवन्सु; ब्रूवन्, ब्रूवन्सु; ब्रूवाम्, ब्रूवाम्, ब्रूवाम्, ब्रूवाम्, (प्र)ब्रूवित. Verwandt mit ब्रूवन्. 1) vorwärts drängen, rasch —, rege sein: विपर्युतनी पर्यसा ब्रूवते RV. 3, 33, 1. ÇAT. Br. 10, 3, 5, 2, 5, 6. ब्रूवन्सु eilend: अवा RV. 4, 11, 4. रथ 5, 31, 11. ब्रूवन्सु vom Pferde 29, 9. 10, 93, 8. — 2) in rasche Bewegung setzen, antreiben, scheuchen: वष्टा ब्रूवन्सु RV. 2, 31, 4. अर्धतः 9, 79, 2. वृष्टिं ये विश्वे मरुतो ब्रूवन्ति 5, 58, 3. 1, 169, 3. 9, 64, 16. वातो न ब्रूवन्स्तनपद्भिर्भैः 4, 17, 12. — 3) betreiben, urgere: ये राया मेघदेये ब्रूवन्ति RV. 7, 67, 9. यद्धि मनसा ब्रूवते तद्वाचा वर्दति TS. 6, 1, 2, 2. — 4) anregen, drängen; fördern, begeistern: अहं होता न्यसीदं यज्ञीयान्विष्टे देवा मरुतो मा ब्रूवन्ति RV. 10, 82, 2. 7, 40, 3. येन नपातमयो ब्रूवाम् 1, 486, 5. 7, 20, 10. न पातव इन्द्र ब्रूवन्सु: nicht Dämonen treiben uns d. i. wir stehen nicht mit D. im Bunde 21, 5. रधं चिन्मरुतो ब्रूवन्ति 56, 20. 86, 7. यमये पूत्सु मर्त्यमवा वाशेषु ये ब्रूवन्तः 1, 28, 7. 71, 6. — caus. अज्ञावत् P. 7, 4, 80, Sch. — desid. vom caus. जिज्ञावपिपति ebend. und Vop. 19, 14 (von बुद्ध).

— Vgl. ब्रूव u. s. w.

— अग्नि s. अग्नीन्.

— प्र 1) vorwärts eilen: प्रब्रूवते Nir. 9, 39 zur Erkl. von ब्रूवते RV. 3, 33, 1. — 2) in rasche Bewegung setzen, antreiben: प्रब्रूवतिरग्नेः MBu. 6, 3432. 7, 3618. 4631. R. 3, 33, 27. 6, 30, 6. 73, 33. HARIV. 13707. रथैः 2308. — 3) antreiben, auffordern: नन्दिवाक्यप्रब्रूवित (= ०प्रचोदित 10846) HARIV. 10848. — caus. in schnelle Bewegung setzen, schnellen: प्रब्रूवपतीषून् Nir. 9, 17. — Vgl. प्रब्रूव, प्रब्रूवन्.

2. ब्रू (= 1. ब्रू) Uṇ. 2, 58. P. 3, 2, 177. 178, Vārtt. 1. Vop. 26, 71. 1) adj. a) rasch, behend; von Rossen: आ वा ब्रूवो रारुक्षाणा अग्नि प्रयो वायो वरुहन्तु RV. 1, 134, 1. रघुद्रुवः कृष्णसीतास ऊ ब्रूवः 140, 4. In der Stelle इन्द्रं सेमिरोर्णुति ब्रूव वस्त्रैः RV. 2, 14, 3 fasst Sā. B. B. als nom. sg. von 2. ब्रूव wie ein alter Mann mit Kleidern (sich zudeckt); indessen ist nicht nur das Bild geschmacklos, sondern auch die Ellipse allzuhart. Vielleicht darf man ब्रूव für acc. pl. ansehen: den Indra decket (d. h. machet voll) mit Soma, wie (seine) Renner mit Decken. — b) drängend, treibend: ब्रूवन्सि घृता मनसा बुद्धा विज्ञवे VS. 2, 17. ÇAT. Br. 10, 3, 5, 2, 5. — 2) f. a) Eile, = ब्रूवण H. an. 1, s. = ब्रूवण, तरागमन und सामान्यगमन MBu. 6, 1 (hier scheinen aber in der Calc. Ausg. zwei verschiedene Wörter durch einen Fehler zusammengefallen zu sein; dafür spricht nicht nur die Wiederholung des Wortes ब्रूव und die zweimalige Angabe des Geschlechts, sondern auch die Synonymie von ब्रूवण und तरागमन). — b) der Aether, Lufttraum. — c) eine Piçāki. — d) Bein. der Sarasvati H. an. MBu. ÇABDAR. im ÇKDr. — e) ein Fleck auf der Stirn(?) von Pferden und Stieren RŪPAM. bei UḠĒVAL. zu UḠĒDIS. 2, 57. — Vgl. कशोन्मनो, पातु, वसु, विश्व, मना, सेना.

ब्रूक (aus dem griech. ζυγόν) die Wage im Thierkreise VARĀH. BRH. S. 1, 7, 8. पूक 18, 2.

ब्रूव् mit उद् s. u. कट्.

ब्रू m. = ब्रू Flechte ÇABDAR. im ÇKDr. = शिवब्रू BHAR. zu AK. ÇKDr. Wohl identisch mit ब्रू Wulst, insbes. Wulst auf dem Kopfe; meist in Verbindung mit ब्रू (vgl. ब्रूब्रू). ब्रूवः RĀĒA-TAR. 4, 1. ऊर्ध्वब्रूवः कर्पाटाः 151. शिवब्रूव = कपर्द TRIK. 3, 3, 206. भूतेशस्य भुजंगवह्निवलयस्रङ्गब्रूवः ब्रूवः MĀLATI. 1, 13.

ब्रूक n. Haarflechte H. Ç. 117. BHŪRIPI. im ÇKDr.

ब्रूव partic. von 1. ब्रू (s. d.); am Ende eines comp. in अद्रि, इन्द्र, देव, ब्रूव, वात, विप्र.

ब्रूति (von 1. ब्रू) f. P. 3, 3, 97. Vop. 26, 185. 1) das Vorwärtsdrängen; Raschheit, Behendigkeit AK. 3, 3, 39 (38). उत स्मोस्य पनपति ब्रूना ब्रूति कृष्टिप्रो अग्निभित्तिमाशोः RV. 4, 38, 9. वातस्य VS. 13, 42. तं समोप्राति ब्रूतिभिः AV. 13, 2, 15. उच्चैर्मः परमया ब्रूत्या बल्बलोति ÇAT. Br. 2, 3, 2, 11. ब्रूतिरारण्यानां पयूनाम् 12, 7, 2, 8. 1, 8. VS. 21, 33, 56. das unaufgehaltene, ununterbrochene Fließen: घृतस्य AV. 19, 58, 1. — 2) Antrieb, Aufmunterung; Drang, Trieb, Energie RV. 1, 116, 2. 127, 2. ज्ञातवेदसं प्र शंसन्ति नमेसा ब्रूतिभिर्वृधे 3, 3, 8. इन्द्रमग्निं कविच्छ्रुता यज्ञस्य ब्रूत्या वृषो 12, 3. मखंस्य ते तविषस्य प्र ब्रूतिमिर्वामं वाचममृतस्य भूधन् 34, 2. त्रितं ब्रूतो संपर्यत 8, 41, 6. मनो ब्रूतिर्ब्रूतामाश्वस्य VS. 2, 13. वृतावती वै मन्युष्य ब्रूतिर्यावान्विक्रमः ÇAT. Br. 12, 9, 2, 5. Unter den Wörtern für प्र-